

22004A0210(01)

L 37/9

EUROOPA LIIDU TEATAJA

10.2.2004

LEPING

teadusliku ja tehnilise koostöö kohta Euroopa Ühenduse ja Maroko Kuningriigi vahel

EUROOPA ÜHENDUS (edaspidi "ühendus")
ühelt poolt ja

MAROKO KUNINGRIIK (edaspidi "Maroko")

teiselt poolt,

edaspidi "lepinguosalisel",

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 170 seoses artikli 300 lõike 2 esimese lausega ja artikli 300 lõike 3 esimese lõiguga,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2002. aasta otsus nr 1513/2002/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse kuuendat raamprogrammi, mille eesmärk on toetada Euroopa teadusruumi loomist ja innovatsiooni (2002–2006).⁽¹⁾

tunnistades teaduse ja tehnoloogia tähtsust nende majanduslikuks ja sotsiaalseks arenguks ning sellekohast viidet Euro-Vahemere lepingu artiklis 47, millega luuakse liit Euroopa Ühenduste ja nende liikmesriikide ühelt poolt ja Maroko Kuningriigi vahel teiselt poolt, mis jõustus 1. märtsil 2000. aastal,⁽²⁾

tunnistades, et ühendus ja Maroko korraldavad teadus- ja tehnoloogiategust mitmetes ühist huvi pakkuvates valdkondades ning osalemine teineteise uurimis- ja arendustegevuses toob vastastikust kasu,

soovides panna teadus- ja tehnoloogiauringute alasele koostööle ametlikku alust, et laiendada ja tugevdada koostööd ühist huvi pakkuvates valdkondades ning edendada sellise koostöö tulemuste rakendamist lepinguosaliste majandusliku ja ühiskondliku kasu huvides,

tunnistades soovi avada Euroopa teadusruum kolmandatele riikidele ning eelkõige Vahemere partnerriikidele,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

Artikkel 1

Eesmärk ja põhimõtted

1. Teadus- ja tehnoloogiaalast uurimis- ja arendustegevust korraldades soodustavad, arendavad ja hõlbustavad lepinguosalisel ühenduse ja Maroko koostööd ühist huvi pakkuvates valdkondades.

2. Koostöö toimub järgmiste põhimõtete kohaselt:

- teadmispõhise ühiskonna edendamine kahe lepinguosalise majandusliku ja sotsiaalse arengu kasuks;
- vastastikune kasu, pidades silmas kasu üldist tasakaalu;
- vastastikune ligipääs tegevustele, mis kuuluvad teadusliku uurimise ja tehnoloogilise arenduse programmide ja projektide alla (edaspidi "teadusuuringud"), mis on mõlema lepinguosalise poolt ette võetud valdkondades, mis on reguleeritud käesoleva lepinguga;

d) koostööd mõjutada võiva informatsiooni õigeaegne vahetamine;

e) intellektuaalomandi õiguste nõuetekohane kaitse.

Artikkel 2

Koostöö tingimused

1. Maroko juriidilised isikud, nii era- kui avalik-õiguslikud, osalevad kaudsetes tegevustes, mis kuuluvad Euroopa Ühenduse raamprogrammi alla uurimise, tehnoloogilise arendamise kui demonstatsioonitegevuste osas, mis aitavad luua Euroopa teadusruumi (edaspidi "raamprogramm") samadel tingimustel nagu need, mis on kohaldatavad Euroopa Liidu liikmesriikide juriidilistele isikutele vastavalt I ja II lisas sätestatud või viidatud tingimustele.

2. Ühenduse juriidilised isikud osalevad Maroko teadusprojektides nendes valdkondades, mis on samaväärsed raamprogrammi valdkondadega, samadel tingimustel kui need, mida kohaldatakse Maroko juriidilistele isikutele vastavalt I ja II lisas sätestatud või viidatud tingimustele.

⁽¹⁾ EÜT L 232, 29.8.2002, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 70, 18.3.2000, lk 2.

3. Koostöövormid ja –viisid võivad olla järgmised:
- koosolekud;
  - korrapärased arutelud Maroko ja ühenduse teaduspoliitika ja teadustöö kavandamise suundumuste ja prioriteetide üle;
  - vaadete ja nõuannete vahetamine koostöö- ja arengualaste väljavaadete kohta;
  - teabe õigeaegne andmine Maroko ja ühenduse ühiste teadusprogrammide rakendamise ja tulemuste kohta, mis on ette võetud käesoleva lepingu raames;
  - uurijate, inseneride ja tehnikute külastused ja vahetus, kaasa arvatud uurimiskoolituse eesmärgil;
  - teadusvarustuse ja -materjalide vahetus ja jagamine;
  - regulaarsed kontaktid Maroko ja ühenduse teadusprogrammide või –projektide juhtide vahel;
  - mõlema lepinguosalise ekspertide osalemine temaatilistel seminaridel, sümposiumidel ja töögruppides;
  - käesoleva lepingu kohase koostööga seotud tavadid, õigusakte ja programme käsitlev teabevahetus;
  - vastastikune ligipääs käesoleva lepingu kohast koostööd puudutavale teaduslikule ja tehnilisele teabele;
  - mis tahes muud korraldused, mis on vastu võetud EÜ-Maroko teadusliku ja tehnilise koostöö ühiskomitee poolt, millele viidatakse artiklis 4, kooskõlas mõlema lepinguosalise poolt kohaldatava poliitika ja menetlustega.

Artikkel 3

Koostöö tõhustamine

- Lepinguosalised võtavad endale kohuseks lihtsustada oma vastavate kehtivate õigusaktide raames teadlaste vaba liikumist ja tegutsemist, kes osalevad käesoleva lepinguga hõlmatud tegevustes, ning lihtsustada nendes tegevustes kasutamiseks mõeldud materjalide, andmete või seadmete sisenemist oma territooriumile ja väljumist sealt.
- Kui Euroopa Ühendus annab kooskõlas oma replemendiga lepingulise finantseerimise muus vormis kui tagastatava laenuna Marokos asutatud juriidilistele isikutele osalemaks ühenduse kaudses tegevuses, tagab Maroko valitsus oma kehtiva seadusandluse raames selle, et sellisest finantseerimisest kasu saavale tegevusele ei kehtestata mingeid rahalisi makse ega lõivusid.

Artikkel 4

Lepingu rakendamine

- Käesoleva lepinguga reguleeritud tegevuste koordineerimine ja edendamine viiakse ellu Maroko nimel valitsusasutuse poolt, mis

vastutab teadusuuringute eest ja ühenduse nimel Euroopa Komisjoni teenistuste poolt, kes vastutavad raamprogrammi eest, kes tegutsevad lepinguosaliste rakendusametustena (edaspidi "rakendusametused").

- Rakendusametused moodustavad EÜ-Maroko teadusliku ja tehnilise koostöö ühiskomitee, mille vastutusalasse kuulub:

- käesoleva lepingu rakendamise jälgimine ja mõju hindamine ning ettepaneku tegemine selle mis tahes ümbervaatamiseks, mis võib olla vajalik vastavalt mõlema lepinguosalise sellekohaste menetluste vastuvõtmiseks;
- ettepanekute tegemine kõigi asjakohaste meetmete kohta, mille eesmärgiks on käesoleva lepingu alusel toimuva teadusliku ja tehnoloogilise koostöö parandamine ja arendamine;
- Maroko ja ühenduse teaduspoliitika ja -planeerimise suuniste ja prioriteetide ning käesoleva lepingu alusel tulevase koostöö väljavaadete regulaarne läbivaatamine.

- EÜ-Maroko teadusliku ja tehnilise koostöö ühiskomitee moodustatakse võrdsest arvust mõlema lepinguosalise rakendusametuste esindajatest. Ühiskomitee võtab vastu oma töökorra.

- EÜ-Maroko teadusliku ja tehnilise koostöö ühiskomitee kohtub vähemalt korra aastas, vaheldumisi ühenduses ja Marokos. Kummagi lepinguosalise taotlusel võib korraldada erakorralisi koosolekuid. EÜ-Maroko teadusliku ja tehnilise koostöö ühiskomitee järeldused ja soovitusel saadetakse teadmiseks Euro-Vahemere lepingu assotsiatsioonikomiteele Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahel.

Artikkel 5

Osalemistingimused

Vastastikune osalemine käesoleva lepinguga reguleeritud teadustegevuses toimub kooskõlas I lisas sätestatud tingimustega ning vastavalt mõlema lepinguosalise territooriumil kehtivatele õigusaktidele ja tingimustele, mis programmide rakendamist juhivad.

Artikkel 6

Tulemuste ja teabe levitamine ja kasutamine

Käesoleva lepingu alusel omandatud ja/või vahetatud teabe tulemuste levitamine ja kasutamine ning teostatud teadustegevusest tulenevate intellektuaalomandi õiguste juhtimine, eraldamine ja täitmine toimub vastavalt käesoleva lepingu II lisas sätestatud tingimustele.

Artikkel 7

Lõppsätted

1. I ja II lisa moodustavad käesoleva lepingu lahutamatu osa.

Kõik käesoleva lepingu tõlgendamise või rakendamisega seotud küsimused või vaidlused lahendatakse lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel.

2. Käesolev leping jõustub päeval, mil lepinguosalistes teineteisele kirjalikult teatavad, et nad on lõpetanud lepingu muutmiseks vajalikud menetlused.

Iga nelja aasta järel hindavad lepinguosalistes lepingu mõju nende teadusliku ja tehnilise koostöö intensiivsusele.

Käesolevat lepingut võib muuta või selle kohaldamisala suurendada lepinguosaliste omavahelisel kokkuleppel. Muudatused või laiendused jõustuvad päeval, mil lepinguosalistes on teineteisele kirjalikult teatanud, et selleks vajalikud menetlused on lõpetatud.

Kumbki lepinguosaline võib käesoleva lepingu igal ajal lõpetada, teatades sellest kuus kuud kirjalikult ette.

Mis tahes käesoleva lepingu lõpetamise ajal käimasolevad projektid ja tegevused jätkuvad nende lõpetamiseni tingimustel, mis on käesolevas lepingus sätestatud, välja arvatud juhul, kui lepinguosalistes teisiti otsustavad.

3. Kui üks lepinguosaline otsustab muuta oma artikli 1 lõikes 1 viidatud teadusprogramme või – projekte, teavitab selle lepinguosalise rakendusametuse teise lepinguosalise rakendusametust vaatlusaluse muudatuse täpsest sisust.

Sellisel juhul ja erandina käesoleva artikli lõike 2 punktist 2 võib käesoleva lepingu lõpetada vastastikku kokku lepitud tingimustel, kui kumbki lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist ühe kuu jooksul alates oma kavatsusest käesolevat lepingut lõpetada pärast punktis 2 viidatud muudatuste vastuvõtmist.

4. Käesolevat lepingut kohaldatakse ühelt poolt nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, selles asutamislepingus sätestatud tingimustel, ja teiselt poolt Maroko Kuningriigi territooriumi suhtes. See ei takista rahvusvahelise õiguse kohast koostööd avamerel, avakosmoses või kolmandate riikide territooriumil.

5. Käesolev leping on koostatud kahes eksemplaris taani, hollandi, inglise, soome, prantsuse, saksa, kreeka, itaalia, portugali, hispaania, rootsi ja araabia keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentset.

Hecho en Salónica el veintiséis de junio de dos mil tres.

Udfærdiget i Thessaloniki, den seksogtyvende juni to tusind og tre.

Geschehen zu Thessaloniki am sechszwanzigsten Juni zweitausenddreier.

Έγινε στη Θεσσαλονίκη, στις είκοσι έξι Ιουνίου δύο χιλιάδες τρία.

Done at Thessaloniki, twenty-sixth day of June, in the year two thousand and three.

Fait à Thessalonique, le vingt-six juin deux mille trois.

Fatto a Salonicco, addì ventisei giugno duemilatre.

Gedaan te Thessaloniki, de zesentwintigste juni tweeduizenddrie.

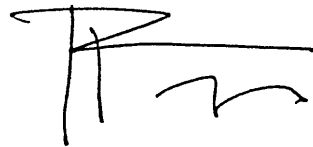
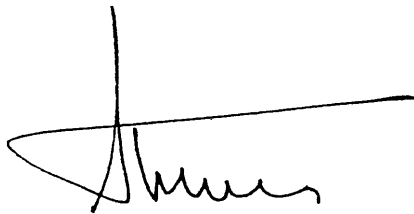
Feito em Salónica, em vinte e seis de Junho de dois mil e três.

Tehty Thessalonikissa kahdentenäkymmenentenäkuudentena päivänä kesäkuuta vuonna kaksituhattakolme.

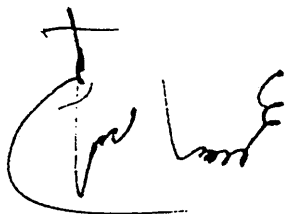
Som skedde i Thessaloniki den tjugosjätte juni tjugohundratre.

حرر في تيسالونيك بتاريخ 26 يونيو 2003

Por la Comunidad Europea
For Det Europæiske Fællesskab
Für die Europäische Gemeinschaft
Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
For the European Community
Pour la Communauté européenne
Per la Comunità europea
Voor de Europese Gemeenschap
Pela Comunidade Europeia
Euroopan yhteisön puolesta
På Europeiska gemenskapens vägnar

عن حكومة المملكة المغربية

I LISA

EUROOPA LIIDU LIIKMESRIIKIDE JA MAROKO KUNINGRIIGI JURIIDILISTE ISIKUTE OSALEMISE TINGIMUSED

Käesoleva lepingu kohaldamisel tähendab "juriidiline isik" füüsilist isikut või juriidilist isikut, kes on asutatud tegevuskoha siseriikliku õiguse või ühenduse õiguse kohaselt, kellel on iseseisev õigusvõime ja kellel on õigus omada enda nimel mis tahes õigusi ja kohustusi.

I Marokos asutatud juriidiliste isikute osalemise tingimused EÜ teadusuuringute raamprogrammi kaudsetes tegevustes

1. Marokos asutatud juriidiliste isikute osalemine raamprogrammi kaudsetes tegevustes on kooskõlas osalemisreeglitega, mis on kehtestatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 167 järgi raamprogrammi rakendamiseks. ⁽¹⁾

Lisaks sellele võivad Marokos asutatud juriidilised isikud osaleda kaudsetes tegevustes, mis viiakse ellu Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 164 alusel.

2. Ühendus võib finantseerida Marokos asutatud juriidilisi isikuid, mis osalevad lõikes 1 viidatud kaudsetes tegevustes kooskõlas lõikes 1 viidatud osalemisreeglite tingimustega, mis on vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklile 167, Euroopa Ühenduse finantsmäärustele ja mis tahes muule ühenduse kohaldatavale seadusandlusele.
3. Ühenduse poolt mis tahes Marokos asutatud juriidilise isikuga, kes osaleb kaudses tegevuses, sõlmitud leping peab ette nägema auditite ja vastavustõendamise elluviimist komisjoni või Euroopa Ühenduste kontrollikoja poolt või nende volitusel.

Koostöö vaimus ja vastastikuseid huve silmas pidades annavad Maroko asjaomased ametiasutused mõistlikkuse ja võimaluste piires igakülget abi, mis võib vastavas olukorras olla selliste kontrollide ja auditite korraldamiseks vajalik või aitab nendele kaasa.

II. Tingimused, mida kohaldatakse Euroopa Liidu liikmesriikide osalemise suhtes Maroko uurimisprogrammides ja -projektides

1. Iga Euroopa Ühenduses asutatud juriidiline isik, mis on loodud ühe Euroopa Liidu liikmesriigi siseriikliku seaduse alusel või Euroopa Ühenduse seaduse alusel, võib osaleda Maroko teadus- ja arendusprojektides või -programmides koostöös Marokos asutatud juriidiliste isikutega.
2. Kui lõikes 1 ja II lisas ei ole ette nähtud teisiti, kohaldatakse Maroko uurimis- ja arendusprogrammide uurimisprojektides osalevate ühenduse juriidiliste isikute õiguste ja kohustuste suhtes ning ettepanekute esitamise ja hindamise ning selliseid projekte käsitlevate lepingute määramise ja sõlmimise tingimuste suhtes uurimis- ja arendusprogrammide rakendamist käsitlevaid Maroko õigusakte, määrusi ja valitsuse direktiive, mis kehtivad Marokos asutatud juriidiliste isikute suhtes, võttes arvesse Maroko ja ühenduse vahelise koostöö laadi selles valdkonnas.

Ühenduses asutatud juriidiliste isikute rahastamine, mis osalevad Maroko teadus- ja arendusprojektides ja -programmides, allub Maroko seadustele, määrustele ja valitsuse direktiividele, mis valitsevad teadus- ja arendusprogrammide toimimist tingimuste alusel, mida kohaldatakse kolmandate riikide juriidilistele isikutele, mis osalevad Maroko teadus- ja arendusprojektides ja -programmides.

3. Maroko teavitab regulaarselt Euroopa Ühendust ja omaenda juriidilisi isikuid Euroopa Ühenduses asutatud juriidiliste isikute võimalustest osaleda tema teadus- ja arendusprojektides ja -programmides.

⁽¹⁾ Vt. kuuenda raamprogrammi (2002–2006) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) 2321/2002 artiklit 6 (EÜT L 355, 30.12.2002, lk 23)

II LISA

INTELLEKTUAALOMANDI ÕIGUSTE JAGAMISE PÕHIMÕTTED

I. Kohaldamine

Antud lepingu kohaldamisel on *intellektuaalomand* Stockholmis 14. juulil 1967 sõlmitud Ülemaailmse Intellektuaalomandi Organisatsiooni asutamise konventsiooni artiklis 2 määratletud intellektuaalomand;

Antud lepingu kohaldamisel on *teadmised* tulemused, sealhulgas teave, olenemata sellest, kas neid saab kaitsta, samuti autoriõigused või kõnealuse teabega seotud õigused, mis tulenevad patendi, disainilahenduse, sordiaretuse või neid täiendava kaitse tunnistuse väljaandmise taotlustest või väljaandmisest või muust samalaadsest kaitsest.

II. Osapoolte juriidiliste isikute intellektuaalomandi õigused

1. Kumbki osapool tagab, et käesoleva lepingu kohases tegevuses osaleva teise lepinguosalise juriidilise isiku intellektuaalomandi õigused ja osalemisest tulenevad või sellega seotud õigused ja kohustused on kooskõlas osapoolte suhtes kohaldatavate asjakohaste rahvusvaheliste konventsioonidega, kaasa arvatud TRIPS-leping (Maailma Kaubandusorganisatsiooni hallatav intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping), Berni konventsioon (1971. aasta Pariisi akt) ja Pariisi konventsioon (1967. aasta Stockholmi akt).
2. Marokos asutatud juriidilistel isikutel, mis osalevad kaudses tegevuses raamprogrammi alusel, on samad õigused ja kohustused intellektuaalse omandi suhtes kui ühenduses asutatud juriidilistel isikutel, mis osalevad kaudses tegevuses. Need õigused ja kohustused intellektuaalse omandi suhtes on kehtestatud teadustulemuste levitamise reeglites, mis on vastu võetud vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu ⁽¹⁾ artiklile 167 ja ühendusega sõlmitud lepingule kaudse tegevuse rakendamiseks, kui need õigused ja kohustused on vastavuses lõikega 1.
3. Maroko uurimisprogrammides või -projektides osalevatel ühenduse juriidilistel isikutel on intellektuaalomandiga seoses samasugused õigused ja kohustused kui kõnealustes programmides või projektides osalevatel Maroko juriidilistel isikutel ning need on kooskõlas punktiga 1.
4. Iga osapool tagab, et juriidilised isikud, mida ta esindab, astub kõik vajalikud sammud selleks, et määratleda ja kaitsta oma intellektuaalse omandi õigusi.

III. Osapoolte intellektuaalomandi õigused

1. Kui lepinguosalsed ei ole kokku leppinud teisiti, kohaldatakse teadmiste suhtes, mille lepinguosalsed on loonud käesoleva lepingu artikli 2 lõike 3 kohase tegevuse käigus, järgmisi eeskirju:
  - a) teadmised loonud osapool on kõnealuste teadmiste omanik. Kui teadmine on loodud ühiselt ja kahe lepinguosalise vastavat osa tööst ei ole võimalik kindlaks teha, on neil sellele teadmisele ühisomand;
  - b) osapool, kelle omandis asjakohased teadmised on, võimaldab teisel lepinguosalsel neid teadmisi kasutada käesoleva lepingu artikli 2 lõikes 3 nimetatud tegevuses. Teadmiste kasutusõigused antakse kasutustasuga.
2. Kui lepinguosalsed ei ole kokku leppinud teisiti, kohaldatakse osapooltele teaduskirjanduse suhtes järgmisi eeskirju:
  - a) kui osapool avaldab käesoleva lepingu kohasest tegevusest tulenevaid või nendega seotud teaduslikke ja tehnilisi andmeid, teavet ja tulemusi ajakirjade, artiklite, aruannete või raamatute, sealhulgas videolintide ja tarkvara kujul, on teisel lepinguosalsel õigus saada ülemaailmne, tühistamatu ja kasutustasuta lihtlitsents selliste teoste tõlkimiseks, paljundamiseks, taasesitamiseks, edastamiseks ja avalikuks levitamiseks;
  - b) kõigile autoriõigusega kaitstavaid andmeid ja teavet sisaldavatele eksemplaridele, mida levitatakse avalikult ja mis on koostatud käesoleva jao alusel, märgitakse teose autori või autorite nimi või nimed, välja arvatud juhul, kui autor on selgesõnaliselt keelanud oma nime nimetada. Samuti peab eksemplaridel olema selgelt näha märke lepinguosalise koostööpanuse kohta.

⁽¹⁾ Vt kuuenda raamprogrammi (2002-2006) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) 2321/2002 artiklit 6 (EÜT L 355, 30.12.2002, lk 23)

3. Kui lepinguosalisel ei ole kokku leppinud teisiti, kohaldatakse osapooltele mittevaidatava teabe suhtes järgmisi eeskirju:
- a) edastades teisele lepinguosalisele käesoleva lepingu kohase tegevusega seotud teavet, määrab kumbki osapool kindlaks teabe, mille avaldamist ta ei soovi;
  - b) teavet vastuvõttev osapool võib omal vastutusel edastada mittevaidatavat teavet oma alluvuses olevatele asutustele või isikutele käesoleva lepingu rakendamiseks seotud konkreetsetel eesmärkidel;
  - c) mittevaidatavat teavet andva lepinguosalise eelneval kirjalikul nõusolekul võib vastuvõttev osapool levitada sellist mittevaidatavat teavet laiemalt, kui on lubatud lõike 3 punktis b. lepinguosalisel teevad sellist laiemat levitamist käsitleva eelneva kirjaliku nõusoleku taotlemise ja andmise korra koostamiseks koostööd ning kumbki osapool annab kõnealuse nõusoleku oma siseriiklike poliitikate, määruste ja õigusaktidega lubatud ulatuses;
  - d) käesoleva lepingu alusel osapoolte esindajate korraldatud seminaridel või muudel kohtumistel esitatud dokumenteerimata mittevaidatavat või muud konfidentsiaalset teavet või töötajate töölevõtmisest, teadusrajatiste kasutamisest või kaudsetest meetmetest tulenevat teavet käsitletakse konfidentsiaalse teabena, tingimusel et sellise mittevaidatava või muu konfidentsiaalse või piiratud levikuga teabe vastuvõtjat on edastamise ajal teavitatud edastatava teabe konfidentsiaalsusest vastavalt lõike 3 punktile a;
  - e) kumbki osapool püüab tagada, et talle lõike 3 punkti a ja lõike 3 punkti d kohaselt teatavaks saanud mittevaidatava teabe suhtes kohaldatakse nimetatud punktides sätestatud järelevalvet. Kui ühele osapooltele saab teatavaks, et ta ei suuda kindlasti või tõenäoliselt täita lõike 3 punkti a ja lõike 3 punkti d sätteid levitamisest hoidumise kohta, teatab ta sellest viivitamata teisele lepinguosalisele. Seejärel konsulteerivad lepinguosalisel teineteisega asjakohaste meetmete võtmiseks.
-